

Algebrai Számelmélet

5. gyakorlat

2015. október 14.

- (a) (2 pont) Igazoljuk, hogy egy p páratlan prím pontosan akkor ágazik el $\mathbb{Q}(\sqrt{d})$ -ben, ha $p \mid d$ (d négyzetmentes). Továbbá pontosan akkor marad prím, ha $\left(\frac{d}{p}\right) = -1$, ha pedig $\left(\frac{d}{p}\right) = 1$, akkor felbomlik két különböző prímeál szorzatára.

(b) (2 pont) Mi a helyzet ha $p = 2$?
- Bontsuk fel a 7-et és a 11-et $\mathbb{Q}(\sqrt[3]{2})$ (1+1 pont), illetve $\mathbb{Q}(\alpha)$ (2+2 pont) egészeinek gyűrűjében, ahol $\alpha^3 - \alpha - 4 = 0$ (használhatjuk az egészek gyűrűjének leírását).
- (3 pont) Legyen f_n az n -edik eleme a Fibonacci-sorozatnak ($f_0 = 0$, $f_1 = 1$). Igazoljuk, hogy ha $p \neq 2, 5$ prímszám, akkor $f_p \equiv \left(\frac{p}{5}\right) \pmod{p}$.
- (2 pont) Legyenek $I, J \triangleleft \mathcal{O}_K$ ideálok és $\mathcal{O}_L$ az $\mathcal{O}_K$ egész lezártja az L/K szeparábilis bővítésben. Igazoljuk, hogy $I = I\mathcal{O}_L \cap \mathcal{O}_K$ és $I \mid J \Leftrightarrow I\mathcal{O}_L \mid J\mathcal{O}_L$.
- (3 pont) Mutassunk példát olyan $\mathbb{Q} \leq K_1, K_2$ véges bővítésekre és egy p prímre, ami teljesen elágazik a K_1 és K_2 testek mindegyikében, de a K_1K_2 kompozitumban nem. (Segítség: Választhatunk kvadratikus bővítéseket is.)
- (a) (3 pont) Igazoljuk, hogy ha $\mathcal{O}_K = \mathbb{Z}[\alpha]$ alkalmas α -val, akkor egy $p \in \mathbb{Z}$ prímet legfeljebb p darab olyan $\mathfrak{p}_i \triangleleft \mathcal{O}_K$ prímeál oszthat, melyre $f_i = 1$ (azaz $\mathcal{O}_K/\mathfrak{p}_i \cong \mathbb{F}_p$).

(b) (2 pont) Igazoljuk, hogy a 3 teljesen felbomlik $K = \mathbb{Q}(\sqrt{7}, \sqrt{10})$ -ben, azaz az (a) rész szerint nincs olyan $\alpha \in K$, melyre $\mathcal{O}_K = \mathbb{Z}[\alpha]$.

(c) (3 pont) Találjunk egy olyan $0 < N \in \mathbb{Z}$ egész számot és egy alkalmas $\alpha \in K$ elemet, melyre $\mathcal{O}_K[1/N] = \mathbb{Z}[1/N][\alpha]$, és bontsuk prímeálok szorzatára $\mathcal{O}_K$ -ban az összes $p \mid N$ prímet.
- (4 pont) Legyen $\mathbb{Q} \leq K$ egy véges bővítés. Igazoljuk, hogy egy $\mathfrak{p} \triangleleft \mathcal{O}_K$ prím teljesen felbomlik az $(K \leq)L$ és az $(K \leq)L'$ testekben, akkor teljesen felbomlik a két test LL' kompozitumában is (azaz $\overline{K}$ legszűkebb olyan résztestében, ami L -et és L' -t is tartalmazza).
- (3 pont) Legyenek $\mathbb{Q} \leq K \leq L$ véges bővítések és $K \leq L \leq F$ az L/K bővítés normális lezártja. Igazoljuk, hogy egy $\mathfrak{p} \triangleleft \mathcal{O}_K$ prím pontosan akkor bomlik fel teljesen L -ben, ha teljesen felbomlik F -ben.
- (3 pont) Igazoljuk, hogy a $\mathbb{Q}(\sqrt{-1}, \sqrt{-5})/\mathbb{Q}(\sqrt{-5})$ bővítés semelyik $\mathbb{Q}(\sqrt{-5})$ -beli prím-ben sem ágazik el.